

כ' אייר תשפ"א
2 מאי, 2021

צוותי חינוך יקרים, שלום רב.

השבוע החדש פוגש את אזרחי ישראל כואבים את האסון הכבד שהתרחש בהר מירון במהלך ההילולה בקבר רבי שמעון בר יוחאי. במהלך אירועי ההילולה, בלב השמחה, התפילה והחג, נהרגו מתפללים וחוגגים רבים, מתוכם ילדים, בני נוער ומבוגרים ורבים נוספים נפצעו. מעגלי הפגיעה רבים ומורכבים. משפחות רבות ברחבי הארץ חוות שכול וצער עצום, ומשפחות רבות עדיין חרדות ודואגות לשלום יקיריהן.

התרחשות מעין זו כרוכה בתחושות של פחד, חוסר ביטחון וחוסר מוגנות, בוודאי בקרב מעגלי הפגיעה הראשונים והקרובים, אך גם בקרב מי שאינו קשור ישירות לאירוע. התלמידים חוזרים היום לכיתות כאשר חלקם נחשפו לאירוע וחלקם לא. חלקם שוחחו על כך עם הוריהם באופן תואם גיל ואחרים נחשפו למידע אקראי ולא מתוודך.

בהתאם לקרבת התלמידים לאירוע ועל פי שיקול דעת המורה אפשר לעסוק בנושא ולנהל שיח חשוב להתאים את השיח לגיל התלמידים ולבחור ברמת העמקה על פי מידת החשיפה של ילדי הכיתה לאירוע עצמו.

המפגש עם התלמידים הוא זמן חשוב להעברת מסרים מרגיעים יחד עם מתן מידע המותאם לגילם. שיחה מובנית ומוגנת תאפשר להם התמודדות טובה יותר עם האירוע שאירע במידה שהם קרובים אליו, או עם המידע אליו הם נחשפו אודותיו. שיחה תואמת גיל, שלא תציף במידע רב מדי, תוכל לסייע לתלמידים הצעירים להבנות את שאירע בקווים כלליים, להבין שהאירוע הסתיים ולשתף ברגשות ובמחשבות.

להלן מבנה שיח מותאם בנושא "שיתוף ותמיכה בעקבות אסון המירון"

פתיחה:

- נשאל את התלמידים מה הם שמעו על שאירע בהר מירון במהלך ההילולה.
  - **נאתר מעגלי פגיעה וקשר אישי של תלמידים לאירוע;** תלמידים שקרוביהם נפגעו, תלמידים שקרוביהם היו במירון בעת ההתרחשות, תלמידים שהוריהם עבדו במקום ככוחות בטחון, הצלה או רפואה. נכבד כל תלמיד ותלמידה ונעניק להם מקום ובמה. נוודא שיקבלו גם בכיתה וגם בהמשך את הסיוע והתמיכה להם הם זקוקים.
  - נעריך את מידת החשיפה של תלמידי הכיתה לאירוע וניתן להם מידע עובדתי באופן שיהיה מותאם לשלב ההתפתחותי של התלמידים ולמידת קרבתם לאירוע. נסכם את תיאור האירוע במילים פשוטות וברורות, ללא ירידה לפרטים מיותרים, ללא שימוש במילים קשות או בתיאורים רחבים. **ככל שהתלמידים צעירים יותר כך חשוב לקצר בשיח.**
- לדוגמה: "ביום חמישי, במהלך ההילולה (תפילה חגיגית) בהר מירון נפגעו אנשים רבים. כוחות הביטחון, ההצלה והרפואה הגישו עזרה וטיפול לנפגעים."
אם יש נפגעים בנפש במעגלי הקרבה בכיתה, נאמר: "לצערנו אח של... אבא של... נפטר."
נסביר שזה אירוע נדיר שלא קורה בדרך כלל ונדגיש שהאירוע הסתיים.

שיח משתף ועיבוד רגשי:

- **נשאל את התלמידים מה הם מרגישים או חושבים?** וכך נעניק אפשרות לשיתוף ונביע תוקף לרגשות שעולים ולמחשבות ושאלות. חשוב לשקף: "נכון, זהו אירוע עצוב".
- נכוון את התלמידים לעשייה ולפעילות. נשאל: **"מה עוזר לנו כשאנו עצובים?"** וניצור עמם "בנק" רעיונות ואמצעים להתמודדות והתחזקות. ניעזר במגוון אמצעים המוכרים לילדים כמו: שיר, תפילה, ציור, פעילות גופנית. ונזכיר לילדים שיש להם כוחות ונחבר אליהם: "לכלכם וגם לי יש, לכל אדם, יש כוחות להתמודד עם דברים עצובים". תוך כדי השיחה נעביר מסרים בוני חוסן, שיחזקו את תחושת הביטחון.
- **נשאל את התלמידים מי ומה עזר להתפללים במצוקתם ומה עוזר לכל אדם שנקלע למצוקה? (גורמים פנימיים וחיצוניים, פורמאליים ובלתי פורמאליים)?** מתוך כך נסייע לתלמידים לזהות גורמי חוסן וסיוע. נזכיר גילויי ערבות הדדית ואומץ של מתפללים שעשו כל שביכולתם כדי לסייע לחבריהם להיחלץ ולהינצל. נזכיר את כוחות הביטחון וההצלה שעבדו ללא הרף כדי לחלץ את המתפללים ולהצילם. נזכיר אזרחים רבים שהתגייסו מכל רחבי הארץ כדי לסייע לנפגעים הן במתן תרומות דם והן בישובים השכנים שהעניקו מזון, משקה ומקלט להתפללים שחיכו לפינוי, ישובים של אזרחים ערבים ויהודים, דתיים וחילונים כאחד.

סיכום:

- בכיתות בהן לומדים תלמידים שנפגעו באופן ישיר באירוע, נשאל את התלמידים **כיצד נוכל לסייע למשפחות הנפגעים?** ובכך נכוון את התלמידים לפעילות יעילה ולעשייה למען הנפגעים באסון. יחד נחשוב על פעולות ומעשים, שיאפשרו לתלמידים להביע תמיכה וערבות הדדית.
- בכיתות בהן אין מעגלי קרבה קרובים נשאל את התלמידים **מה הם עושים במצב של קושי או כשהם מזהים חבר במצב של קושי?** ובכך נרחיב את התבוננותם על האירוע לכדי למידה על יכולתם להציע עזרה או לפנות בבקשת עזרה, במצבי משבר או סכנה.
- נשאל את התלמידים **"מה מעניק לנו ולכל אדם תקווה להתמודדות ולהתאוששות?"** וכך נעזור להם להביע מסרים של חוסן ותקווה.

השגרה בבית הספר ובבית מיטיבה ומעניקה לילדים תחושת ביטחון, לפיכך נשתדל לשמור על שיגרת הלמידה ולאחר השיחה נחזור לסדר היום. יחד עם זאת, בימים הקרובים נמשיך להעניק תשומת לב מיוחדת לילדים שיגלו איתותי מצוקה, נמשיך לגלות ערנות והקשבה לילדים, ובעת הצורך ניוועץ ביועצת ובפסיכולוגית

מורים יקרים, בשעות קשות כגון אלו כל תלמיד וכל אדם שואף לסייע לזולת בכאביו, אך בה בעת נזכר גם הוא בקושי האישי שלו, בצער או בכאב הפרטי שלו. בעת הזו תפקידכם, המחנכים והמורים המקצועיים, מקבל משנה תוקף. אתם תהוו בעבור התלמידים גורם מתווך ומחזק כמו גם אוזן קשבת למה שמעסיק כל אחד ואחת מהם. שיחה כיתתית עם מחנך נוכח וקשוב תסייע לתלמידים להרחיב את משאבי ההתמודדות שלהם גם לעתיד לבוא.

הצוות הטיפולי (יועצת, פסיכולוגית), והנהלת בית הספר עומדים לרשותכם ברמה האישית והמקצועית. אנא שתפו אותנו הן במעגלי פגיעה שונים שתזהו והן בתגובות ייחודיות של תלמידים שאולי זקוקים לסיוע נוסף או לתמיכה.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי

בתפילה לימים של שקט ובטחון הנהלת שפ"י